

NACIONALINĖS ŽEMĖS TARNYBOS PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS
DARBUOTOJŲ PROFESINĖ SĄJUNGA

NACIONALINĖS MOKĖJIMO AGENTŪROS
PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS PROFESINĖ SĄJUNGA

LR ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS DARBUOTOJŲ
PROFESINĖ SĄJUNGA

LR žemės ūkio ministrui
Kopija
LR Vyriausybės kanceliarijai

2019-02-11

DĖL SIŪLYMO PAPILDYTI LR VYRIAUSYBĖS PASITARIMO PROTOKOLO
PROJEKTĄ

Regioninės plėtros įstatyme yra apibrėžti regioninę politiką formuojantys ir įgyvendinantys subjektai: Seimas vykdo įstatymų leidybos ir parlamentinės kontrolės funkcijas, Vyriausybė priima strateginius sprendimus, Vidaus reikalų ministerija formuoja ir koordinuoja regioninę politiką, o kitos ministerijos pagal kompetenciją atsako už atskirų regioninės politikos priemonių įgyvendinimą. Nacionalinė regioninės plėtros taryba atlieka strateginių sprendimų derinimo tarp nacionalinio, regioninio, vietos lygmens institucijų ir socialinių partnerių funkciją, apskričių lygiu veikia regionų plėtros tarybos, kurių sekretariatų funkcijas atlieka Regioninės plėtros departamentas prie VRM, o savivaldybės dalyvauja rengiant ir įgyvendinant planavimo dokumentus.

Lietuvos regioninės politikos 2017-2030 m. Baltojoje knygoje (toliau – Baltoji knyga), (kuriai pritarta 2017 m. gruodžio 15 d. Nacionalinės regioninės plėtros tarybos posėdyje), be kita ko išdėstyti įrodymais grįstos regioninės politikos principai, pagal kuriuos regioninė politika turi būti vykdoma vadovaujantis objektyvia ir patikima statistika, erdvinių ir didžiųjų duomenų analize, tiksliai identifikuojant poreikius ir galimybes; planuojamas reformos išbandant pirmiausia įsitikinant prielaidų pagrįstumu ir įgyvendinant bandomuosius projektus, remiamasi gerosios tarptautinės praktikos pavyzdžiais.

Baltojoje knygoje taip pat nurodyta, kad:

- Naujai steigiamų ir reorganizuojamų valstybės įstaigų ir įmonių veiklos vieta įvertinama atsižvelgiant į poveikį regionams, jų darbo rinkai ir ekonomikai bei klientų poreikius. Įrankis „Sumanūs regionai“ sudaro sąlygas remiantis objektyviais duomenimis ir įvertinus regiono darbo rinkos ir ekonomines charakteristikas ir klientų poreikius, spręsti dėl valstybės išlaikomų darbo vietų kūrimo regionuose.

- Atlikus visų valstybės ir savivaldybių paslaugų auditą, turi būti nustatytas optimalus jų teikimo teritorinis lygmuo ir apimtis. Siekiant efektyvumo, į viešųjų paslaugų teikimą reikia įtraukti socialinius ir ekonominius partnerius. Siekiant protingai išnaudoti turimą infrastruktūrą ir žmogiškąjį kapitalą, pavienės neefektyvias įstaigas turi pakeisti šiuolaikiški daugiaviečiai centrai, kurie leistų atsisakyti perteklinių pastatų ir skirti daugiau išteklių darbo apmokėjimui ir motyvavimui.

- Atliekamas išsamus savivaldos, regiono ir valstybės lygiu teikiamų viešųjų paslaugų auditas, identifikuojami savivaldybių skirtumai ir nustatomas optimalus viešųjų paslaugų teikimo teritorinis lygmuo ir apimtis. Nustatomas viešųjų paslaugų kokybės standartas, kuris užtikrina, kad paslaugų kokybė visiškai patenkintų šiuolaikinius gyventojų poreikius, nepaisant to, kurioje

savivaldybėje jie gyventų ir kam būtų pavaldus paslaugos teikėjas. **Kuriami šiuolaikiniai daugiaviečiai centrai savivaldybėse ir regionuose, jau egzistuojančiuose pastatuose**, kur veikia švietimo, kultūros, socialinių ar kitų paslaugų įstaigos. Pertekliniai pastatai griaujami arba privatizuojami, taip taupant jų išlaikymo kaštus.

Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Baltojoje knygoje nurodyti veiksmai, susiję su objektyvios ir patikimos statistikos, erdviųjų ir didžiųjų duomenų analizės atlikimu; poreikių ir galimybių identifikavimu; reformų išbandymu, bandomųjų projektų išbandymu; vietos įvertinimu atsižvelgiant į poveikį regionams, jų darbo rinkai ir ekonomikai bei klientų poreikių vertinimu; audito atlikimu ir kt. yra būtinos teisinės sąlygos regioninės plėtros politikos įgyvendinimui.

Pažymėtina ir tai, kad Vidaus reikalų ministerija, kuri ir formuoja bei koordinuoja regioninę politiką, rengdama Lietuvos regioninės politikos 2017-2030 m. veiksmų planą/gaires (Baltoji knyga), nurodė, kad pirmiausia turi būti atliktas išsamus savivaldos, regiono ir valstybės lygiu teikiamų viešųjų paslaugų auditas, remiantis objektyviais duomenimis ir įvertinus regiono darbo rinkos, ekonomines charakteristikas ir klientų poreikius, būtų sprendžiama dėl valstybės išlaikomų darbo vietų kūrimo regionuose. Minėtiems regioninės politikos veiksams pritarė ir Nacionalinės regioninės plėtros taryba, kuri atlieka strateginių sprendimų derinimo tarp nacionalinio, regioninio, vietos lygmens institucijų ir socialinių partnerių funkciją.

Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Žemės ūkio ministerijos ir jai pavaldžių Nacionalinės žemės tarnybos ir Nacionalinės mokėjimo agentūros perkėlimas į Kauną vykdomas, neatlikus pirmiau minėtų Baltojoje knygoje privalomų veiksmų, todėl yra nemotyvuotas, nepagrįstas bei neatitinka 2017-2030 m. Lietuvos regioninei politikai keliamų reikalavimų.

Verta pažymėti ir tai, kad net ir tuo atveju, jei įgyvendinus pirmiau minėtas teisinės sąlygas regioninės plėtros politikos įgyvendinimui būtų konstatuota, kad Žemės ūkio ministerijos ir jai pavaldžių Nacionalinės žemės tarnybos ir Nacionalinės mokėjimo agentūros iškėlimas iš Vilniaus geriausiai užtikrintų Kauno, o ne kurio nors kito regiono plėtrą, privalu būtų atlikti sąnaudų ir naudos analizę, paremtą ekspertų žiniomis, be kita ko įvertinant galimas neigiamas pasekmes, rizikas ir planą joms valdyti.

Be kita ko, atkreiptinas dėmesys, kad iki šios dienos nėra paskaičiuota tiksliai, kiek biudžeto lėšų pareikalaus perkėlimas, o Vyriausybės prašoma užtikrinti pirmiau minėtų trijų institucijų perkėlimui į Kauną biudžeto lėšų asignavimus pagal poreikį, t. y. nesant ekonominio naudingumo analizės ir patvirtintos ataskaitos, neįvertinus alternatyvų, prašoma užtikrinti finansavimą nenustatant biudžeto lubų. Tik iš visuomenės informavimo priemonėse pateikiamos informacijos galima daryti prielaidą, kad perkėlimas pareikalaus 5 mln. Eur, be to nėra aišku, kokios išlaidos ir darbai yra įtraukti į šią sumą ir ar tai galutinė maksimali suma. Verta pažymėti ir tai, kad valstybės biudžeto lėšos, kurios bus naudojamos perkėlimo į Kauną klausimui iš esmės naujų darbo vietų nekuria, nors galėtų būti panaudojamos dabartinių priemonių, kurios kuria naujas darbo vietas, ypač kaimiškose teritorijose, papildomam finansavimui arba naujų priemonių sukūrimui ir finansavimui.

Akcentuotina, kad Žemės ūkio ministerija nėra ta institucija, kuri formuoja ir koordinuoja regioninę politiką. Dėl Žemės ūkio ministerijos ir jai pavaldžių dviejų institucijų perkėlimo į Kauną nėra pasisakiusi Vidaus reikalų ministerija, taip pat šis klausimas nebuvo derintas Nacionalinės regioninės plėtros taryboje, su visais socialiniais partneriais ar planuojamų perkelti institucijų darbo tarybomis/ profsajungomis.

Kitos ministerijos, tarp jų ir Žemės ūkio ministerija, bei institucijos prisideda prie nacionalinės regioninės politikos tikslų ir uždavinių įgyvendinimo **pagal savo kompetenciją vykdydamos įvairių ūkio šakų (sektorių) plėtros priemones, prisidedančias prie regionų socialinių ir ekonominių skirtumų tarp regionų ir jų viduje mažinimo, t. y. atsako už atskirų regioninės politikos priemonių įgyvendinimą.** Taigi, Žemės ūkio ministerija, savarankiškai galėtų spręsti dėl įvairių ūkio šakų (sektorių) plėtros priemonių, prisidedančių prie regionų socialinių ir ekonominių skirtumų tarp regionų ir jų viduje mažinimo, bet ne dėl valstybės įstaigų sutelkimo konkrečiame regione ar administracinių paslaugų teikimo valstybės lygmeniu. Pažymėtina, kad perkėlimas Žemės ūkio

ministerijos su jai pavaldžiomis įstaigomis nėra numatytas nei viename pirmiau minėtame dokumente, t. y. ši priemonė, kaip skatinanti regioninę plėtrą, nėra numatyta, todėl nesutiktina, kad Žemės ūkio ministerija, vykdydama perkėlimą į Kauną, savarankiškai, nesilaikant tam nustatytų procedūrų ir tvarkos, įgyvendina regioninės politikos priemonę, o perkeliama institucijos nėra priskirtinos ūkio šakoms (sektoriams).

Atkreiptinas dėmesys, kad Kauno regionas, pagal oficialius Statistikos departamento teikiamus duomenis yra beveik visose srityse pagal išsivystymą po Vilniaus, todėl šis regionas negali būti priskiriamas probleminiam regionui.

Pažymėtina, kad Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje, kuriai pritarta Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ **nenumatytas Žemės ūkio ir Aplinkos ministerijų, tuo labiau Žemės ūkio ministerijai pavaldžių institucijų perkėlimas į Kauną**. Vyriausybės programos 235 punkte rašoma: „stiprindami regioninę politiką, išanalizuosime galimybes perkelti į Kauną dvi ministerijas – Žemės ūkio ir Aplinkos“.

Taigi, Seimas, pritardamas Vyriausybės programai, apsisprendė, kad pirmiausia reikalinga **išanalizuoti galimybes** (kas pilnai atitinka Baltojoje knygoje nurodytas būtinas teisinės sąlygas regioninės plėtros politikos įgyvendinimui) perkelti į Kauną dvi ministerijas – Žemės ūkio ir Aplinkos. Pažymėtina, kad šių dviejų ministerijų kompetencijos glaudžiai susiję, o praktikoje nuolat bendradarbiauja įvairiais klausimais (pvz.: kartu rengia įvairius teisės aktų projektus ir pan.). Atkreiptinas dėmesys, kad **patvirtintoje Vyriausybės programoje numatyta analizė kaip jau minėta nėra atlikta iki šiol**, o Aplinkos ministeriją iš viso planuojama perkelti į visų ministerijų daugiafunkcinį centrą („ministerijų miestelį“). **Nėra aišku, kodėl vietoj dviejų ministerijų perkėlimo analizės, šiuo metu skubotai ir chaotiškai planuojama vykdyti vienos ministerijos ir jai pavaldžių dviejų institucijų perkėlimą į Kauną**, neatlikus analizės, nenustačius tikslios perkėlimo sąmatos, šio klausimo nederinus Nacionalinėje regioninės plėtros taryboje ir pan. Pažymėtina, kad tokiam perkėlimui nėra pritaręs Seimas ir nėra aišku, ar jis būtų pritaręs, jeigu tokia priemonė būtų numatyta Vyriausybės programoje.

Pagal viešai Žemės ūkio ministro teikiamą informaciją, viešas konkursas patalpų nuomai Kaune įsigyti, bus skelbiamas š. m. vasario mėn. Pažymėtina, kad valstybinis sektorius (dėl valstybės valdomo turto – patalpų išnuomojimo kitoms valstybinėms institucijoms) nedalyvauja viešuosiuose konkursuose, nes valstybės institucijoms patalpos perduodamos pagal panaudos sutartis. Paskelbus minėtą konkursą, nebus galima jo nutraukti ar atsisakyti nuomoti patalpas iš privačių asmenų. Kadangi nebuvo analizuotos galimybės pagal panaudos sutartis gauti patalpas Kaune, nebus įgyvendinti Vyriausybės 2019-02-06 pasitarime priimti protokoliniai sprendimai, bus pažeisti valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo principai, todėl Vyriausybės protokole, visų pirma, turi būti numatyta ieškoti galimybių perkelti institucijas į valstybei ar savivaldybei priklausančias patalpas, o tik po to, nesant tokių patalpų, skelbti konkursą patalpų nuomai iš privačių asmenų įsigyti.

Nacionalinės žemės tarnybos darbuotojų profesinė sąjunga kategoriškai prieštariauja **skubotam, nemotyvuotam ir ekonomiškai-finansiškai nepagrįstam** Nacionalinės žemės tarnybos (toliau – NŽT) centrinio padalinio perkėlimui iš Vilniaus į Kauną, kadangi:

1. NŽT centrinio padalinio kėlimas į Kauną nesusijęs ir su regionine politika. Regioninės politikos tikslas yra sumažinti socialinius ir ekonominius skirtumus tarp labiausiai ir mažiausiai išsivysčiusių regionų, tai yra investicijos, švietimas, socialinė ir kultūros politika. NŽT – ne gamybinė organizacija, ji naujų darbo vietų nekuria, jos perkėlimas į Kauną niekaip nepaskatins mažiausiai Lietuvoje išsivysčiusių regionų plėtros. NŽT centriniai padaliniai (toliau – NŽT centrinis padalinys) centralizuotai vykdo NŽT turto, dokumentacijos, finansų, personalo valdymą, informacinių sistemų administravimą ir metodiškai vadovauja teritoriniams NŽT padaliniams, atlieka tarpinstitucinio bendradarbiavimo funkcijas. Centrinio padalinio darbuotojai nuolat dalyvauja politikos formavimo procesuose, bendradarbiauja su kitomis institucijomis, kasdien vyksta į susitikimus, rengiamus

Vilniaus mieste įsikūrusiose institucijose – LR Seime, LR Vyriausybėje, Vidaus reikalų ministerijoje, Užsienio reikalų ministerijoje, Krašto apsaugos ministerijoje, Aplinkos ministerijoje ir kt.

2. Vyriausybės programoje nenumatytas NŽT centrinio padalinio perkėlimas. Vyriausybės programos 235 punkte rašoma: „*stiprindami regioninę politiką, išanalizuosime galimybes perkelti į Kauną dvi ministerijas – Žemės ūkio ministeriją ir Aplinkos ministeriją*“. Jokių užuominų apie NŽT Centrinio ar kurio nors kito padalinio perkėlimą nėra. Kalbama tik apie analizę. Bet analizė nėra atlikta. Jokio ekonominio pagrindimo taip pat. Nėra jokių skaičiavimų, jokios naudos ir sąnaudų analizės.

3. Daugiau kaip 80 proc. NŽT darbuotojų šiuo metu dirba regionuose, t. y. 50-yje teritorinių padalinių. Nėra jokių kliūčių interesantams NŽT teikiamas paslaugas gauti ne tik Kaune ar Vilniuje, bet visoje Lietuvoje, 54-iose miestuose ir miesteliuose. Kaune tokių padalinių yra net du – Kauno miesto NŽT ir Kauno rajono NŽT. Juose šiuo metu trūksta darbuotojų.

4. Skaičiavimai rodo, kad NŽT centriniam padalinyje Vilniuje dirbančių 170-ies darbuotojų perkraustymas, su patalpų nuomos kaštais, transporto sąnaudomis, archyvo iškėlimu kainuotų apie 100000 eurų, o bendros su darbuotojų kaita susijusios išlaidos siektų beveik 2 milijonus eurų.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, siūlome:

1. Iki 2019-07-01 atlikti išsamų savivaldos, regiono ir valstybės lygiu teikiamų viešųjų paslaugų auditą, įvertinant Žemės ūkio ministerijos ir jai pavaldžių institucijų (NŽT ir NMA) perkėlimo poveikį regionams, jų darbo rinkai, ekonomikai bei klientams.
2. Iki 2019-07-01 atlikti Žemės ūkio ministerijos ir jai pavaldžių institucijų (NŽT ir NMA) centrinių padalinių perkėlimo alternatyvų lyginamąją analizę.
3. Iki 2019-07-01 atlikti įvertinimą dėl NMA perkėlimo grėsmių valstybei, kurios gali sukelti ypatingas finansines ir ekonomines pasekmes, kaip reglamentuoja LR Vyriausybės 2006 m. kovo 9 d. nutarimas Nr. 241 „Dėl ekstremaliųjų įvykių kriterijų sąrašo patvirtinimo“.
4. Iki 2019-10-01 atlikti Žemės ūkio ministerijos ir jai pavaldžių institucijų (NŽT ir NMA) centrinių padalinių perkėlimo sąnaudų ir naudos analizę.
5. Po 1-4 punktuose nurodytų veiksmų, esant perkėlimo poreikiui ieškoti galimybių perkelti institucijas į valstybei ar savivaldybei priklausančias patalpas, o tik po to, nesant tokių patalpų, skelbti konkursą patalpų nuomai iš privačių asmenų įsigyti.
6. Papildyti LR Vyriausybės pasitarimo protokolo projektą, nurodant konkrečią reikalingą perkėlimui papildomų asignavimų sumą.

Apie priimtus sprendimus dėl pateiktų siūlymų, prašome, iki 2019 m. vasario 12 d., 13 val., informuoti Nacionalinės žemės tarnybos darbuotojų profesinę sąjungą ir Žemės ūkio ministerijos darbuotojų profesinę sąjungą elektroniniu paštu nztprofsajunga@gmail.com, profsajunga@zum.lt.

Nacionalinės žemės tarnybos
darbuotojų profesinės sąjungos pirmininkas

 Audrius Gelžinis

LR žemės ūkio ministerijos darbuotojų
profesinės sąjungos pirmininko pavaduotoja

 Regina Voverytė-Šimkienė

Nacionalinės mokėjimo agentūros
prie Žemės ūkio ministerijos profesinės sąjungos

 Edvinas Kripaitis

Audrius Gelžinis, tel. 8 671 13 675, el. p. nztprofsajunga@gmail.com